

Załącznik do:
Uchwały Nr XXII-164/12
Rady Gminy
Lasowice Wielkie
z dnia 28 grudnia 2012 roku

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY LASOWICE WIELKIE
na lata 2013 - 2020**

SPIS TREŚCI

Wstęp	2
1. Dokumenty planistyczne	3
1.1. Strategia Lizbońska.....	3
1.2. Strategia rozwoju województwa opolskiego do roku 2020.....	3
1.3. Narodowa strategia spójności.....	4
1.4. Strategia rozwoju powiatu kluczborskiego.....	4
2. Diagnoza problemów społecznych gminy Lasowice Wielkie	4
2.1. Charakterystyka gminy.....	4
2.2. Problemy społeczne gminy Lasowice Wielkie.....	5
2.3. Ubóstwo a bezrobocie.....	8
2.4. Niepełnosprawność.....	10
2.5. Kwestia alkoholizmu i przemocy w rodzinie.....	12
3. Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych	15
3.1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lasowicach Wielkich.....	15
3.2. Instytucje pozarządowe.....	16
3.3. Lasowicki Dom Tolerancji i Kultury w Lasowicach Małych.....	16
4. Instytucje współpracujące w zakresie pomocy społecznej z terenu powiatu	16
4.1. Dom Pomocy Społecznej w Gierałcicach i Kluczborku.....	16
4.2. Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kluczborku.....	17
4.3. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Nasz Dom” Bogacica – Bąków.....	17
4.4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku.....	17
4.5. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kluczborku.....	17
4.6. Środowiskowy Dom Samopomocy w Kluczborku.....	17
4.7. Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kluczborku.....	17
5. Analiza SWOT	18
6. Cele strategiczne	20
7. Monitoring i wdrażanie strategii	23
7.1. Monitoring i ewaluacja.....	23
7.2. Cechy programów i projektów.....	24
8. Uwagi końcowe	24

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem planistycznym, który wyznacza główne kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom gminy Lasowice Wielkie odpowiedniego poziomu życia. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. Stworzenie spójnego systemu współpracy podmiotów realizujących zadania w zakresie: pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, kultury i rekreacji, bezpieczeństwa publicznego i innych dziedzin życia społecznego zagwarantuje kompleksowość i efektywność podejmowanych działań. Strategia jest więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie.

Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym, wynikającym z art. 17 ust.1 pkt.1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z póź.zm.);

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z póź. zm.);

- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2008r. Nr 69, poz. 415 z póź. zm.);

- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2011r. Nr 231, poz. 1375);

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2007r. Nr 70, poz. 473 z póź. zm.);

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2011r. Nr 127, poz. 721 z póź. zm.);

- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych (tj. Dz. U. z 2008r. Nr 164, poz. 1027 z póź. zm.);

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2012r., poz.124);

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2011r. Nr 149, poz. 887 z póź. zm.)

1. DOKUMENTY PLANISTYCZNE:

1.1.STRATEGIA LIZBOŃSKA (SL)

Duży nacisk kładła na edukację, jako zapobieganie wzrostu czynnika ubóstwa i marginalizacji, ponadto działania profilaktyczne, mianowicie : rozszerzenia dostępu do wychowania przedszkolnego, rozwijanie różnych form edukacji dla osób niepełnosprawnych, a także prowadzenie we wszystkich szkołach zajęć edukacyjnych dla uczniów, którzy posiadają niższe możliwości intelektualne. W zakresie pomocy społecznej SL na pierwszym planie stawia znaczenie i formy pracy socjalnej oraz poradnictwa specjalistycznego, a niżeli pieniężną formę świadczeń.

1.2. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO DO ROKU 2020

Za najważniejsze kwestie w opracowanej strategii uznano m.in. kształtowanie świadomości mieszkańców poprzez stałe, efektywne kształcenie, aktywizację gospodarczą regionu oraz zwiększenie jego innowacyjności, rozbudowę i modernizację infrastruktury regionu, które zaowocują na wzrost konkurencyjności województwa. Realizacja założonych celów przełoży się na zapewnienie mieszkańcom dogodnych warunków życia w regionie i zwiększenie ich aktywności w życiu społeczno – gospodarczym.

1.3. NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Realizowana przy pomocy Programów Operacyjnych (PO) oraz za pomocą Regionalnych Programów Operacyjnych. Środki finansowane przeznaczone na realizację regionalnych komponentów POKL służą m.in. : aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, integracji społecznej, wspieraniu osób bezrobotnych w podjęciu pracy, itp.

1.4. STRATEGIA ROZWOJU POWIATU KLUCZBORSKIEGO

To dokument określający misję, cele, priorytety rozwoju powiatu, a także jest fundamentem do sporządzania dokumentów operacyjnych. Dominującym celem rozwojowym jest poprawa jakości usług, które są świadczone w dziedzinie infrastruktury społecznej.

2. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY LASOWICE WIELKIE

2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Lasowice Wielkie o powierzchni 210,84 km² zamieszkuje 7058 mieszkańców. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 34,2 osób/km². Gmina Lasowice Wielkie znajduje się w powiecie kluczborskim, do której należą następujące gminy tj.: gmina miejsko-wiejska – Byczyna, gmina miejska – Kluczbork, gmina miejsko-wiejska – Wołczyn. Strukturę administracyjną gminy Lasowice Wielkie tworzą sołectwa: Wędrynia, Chudoba, Lasowice Wielkie, Oś, Laskowice, Tuły, Trzebiszyn, Lasowice Małe, Jasienie, Gronowice, Chocianowice, Ciarka, Szumirad. Szczegółową strukturę przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1

Struktura administracyjna gminy Lasowice Wielkie.

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności
1.	Wędrynia	460
2.	Chudoba	742
3.	Lasowice Wielkie	742
4.	Oś	68
5.	Laskowice	947
6.	Tuły	258
7.	Trzebiszyn	261
8.	Lasowice Małe	532
9.	Jasienie	847
10.	Gronowice	644
11.	Chocianowice	1129
12.	Ciarka	241
13.	Szumirad	187

Źródło: Urząd Gminy Lasowice Wielkie

Na terenie gminy znajduje się 260 podmiotów gospodarczych prywatnych. W gminie działa 6 przedszkoli publicznych, w których opieką objętych jest 148 dzieci. Działa 6 szkół podstawowych, do których uczęszcza 305 uczniów. W 2 gimnazjach kształci się 206 uczniów. Na terenie gminy działają 2 ośrodki zdrowia, a także 8 stowarzyszeń.

Lasowice Wielkie to gmina położona w północno-wschodniej części Opolszczyzny, na obszarach nizinnych w obszarze chronionego krajobrazu lasów stobrawsko - turawskich. Ukształtowanie powierzchni i budowa geologiczna są wynikiem m.in. dwukrotnego działania lodowca. Największymi rzekami przepływającymi przez gminę są Budkowiczanka oraz Stobrawa.

2.2. PROBLEMY SPOŁECZNE GMINY LASOWICE WIELKIE

Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2013-2020 jest ukazanie najlepszych kierunków działań w celu rozwiązania istotnych problemów społecznych. Podstawą do wskazania głównych problemów społecznych w gminie Lasowice Wielkie było zdiagnozowanie społeczności, która z powodu niekorzystnych sytuacji życiowych zmuszona była do korzystania z pomocy społecznej. Ze względu na złożoność problemów

beneficjentów pomocy społecznej podczas dokonywania analizy podaje się 2 wielkości : liczbę rodzin oraz liczbę osób w rodzinach korzystających z pomocy.

Główne powody korzystania ze wsparcia pomocy społecznej to m.in.:

- ubóstwo;
- bezrobocie;
- potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność;
- niepełnosprawność;
- długotrwała choroba;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- przemoc w rodzinie;
- alkoholizm.

Tabela nr 2

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2011.

ROK	LICZBA OSÓB OJĘTYCH POMOCĄ
2010	284
2011	276

Źródło: Dane statystyczne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lasowicach Wielkich

Według danych statystycznych wynika, że ok. 3,9 % populacji gminy Lasowice Wielkie korzysta ze świadczeń pomocy społecznej.

Na podstawie ustawy o pomocy społecznej każdy mieszkaniec ma prawo skorzystać z pomocy społecznej. Podstawową kwestią udzielenia pomocy jest obowiązujące kryterium dochodowe, które kwalifikuje, bądź nie do korzystania z systemu wsparcia, zarówno rodziny jak i osoby samotne. Poniższa tabela przedstawia powody przyznawania świadczeń w latach 2010-2011.

Tabela nr 3

Powody przyznawania pomocy w latach 2010-2011

Powód przyznania pomocy	Rok 2010 Liczba rodzin/liczba osób w rodzinach	Rok 2011 Liczba rodzin/liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	56/195	57/195
Sieroctwo	1/4	0/0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	7/43	11/63
W tym: wielodzietność	4/32	6/44
Bezrobocie	42/156	44/168
Niepełnosprawność	31/81	34/91
Długotrwała lub ciężka choroba	39/91	34/96
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	16/85	21/103
Alkoholizm	2/2	6/15
narkomania	0/0	0/0

Źródło: dane statystyczne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lasowicach Wielkich

Najczęstszą formą udzielania pomocy w latach 2010-2011 były świadczenia pieniężne. Do podstawowych świadczeń pieniężnych przyznawanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej są m.in.: zasiłek okresowy, zasiłek stały, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy, składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne. Szczególną uwagę należy zwrócić na istotne znaczenie świadczenia pracy socjalnej przez pracowników socjalnych na rzecz beneficjentów pomocy społecznej.

Świadczenie pracy socjalnej to m.in.:

- reprezentowanie interesu podopiecznego (rodziny) w różnych instytucjach;
- podtrzymywanie kontaktów ze środowiskiem;
- wizyta;
- zgłoszenie;
- interwencja;
- konsultacja;
- organizacje czasu wolnego;
- porady indywidualne;
- pośrednictwo;
- kreowanie kontaktów społecznych;
- inne formy pracy socjalnej.

Z danych umieszczonych powyżej wynika, iż dominującą dysfunkcją społeczną beneficjentów jest ubóstwo, które idzie w parze z bezrobociem. Kolejnym problemem jest długotrwała lub ciężka choroba, a także niepełnosprawność. Na trzecim planie jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

2.3. UBÓSTWO A BEZROBOCIE

Bezrobocie jest zjawiskiem złożonym, którego skutkiem jest ubóstwo, ponadto długotrwałe bezrobocie prowadzi do wielu innych niekorzystnych skutków o charakterze społecznym i indywidualnym. Konsekwencją długotrwałego bezrobocia jest pogorszenie się standardu życia, ubóstwa, izolacje społeczne, ograniczenie, a w skrajnych wypadkach zaniechanie uczestnictwa w życiu społecznym, politycznym i kulturalnym, wreszcie dyskomfort psychiczny i poczucie beznadziejności. Skutki bezrobocia nie są jednak takie same dla wszystkich. Różnicują je płeć, wiek, poziom kwalifikacji i inne cechy osoby bezrobotnej. Pogłębiają się niedostatek, izolacja społeczna, niemożność znalezienia nowego zatrudnienia, zależność od innych, upokorzenie, poczucie obniżenia statusu i zamknięcie w domu pogarszają samopoczucie psychiczne. Zwiększają niepokój o przyszłość, rozdrażnienie, poczucie bezradności, obniżają samoocenę i prowadzą do zmniejszenia szacunku samego siebie. Na samopoczucie bezrobotnego silnie wpływają jego wyobrażenia o tym, jak inni go postrzegają i oceniają. Te wyobrażenia wywołują często poczucie napiętnowania. Wszystkie te procesy społeczne i psychiczne będące konsekwencją bezrobocia, szczególnie długotrwałego ulegają takiej kumulacji i nasileniu, że często nie jest możliwe przywrócenie jednostki

do aktywności zawodowej. Bezrobocie jest dotkliwe nie tylko dla osób pozostających bez pracy, lecz także dla ich rodzin. W funkcjonowaniu rodzin osób bezrobotnych dochodzi do poważnych zakłóceń. Negatywne zmiany mogą dotyczyć wszystkich funkcji rodziny. Utarta pracy zawodowej wpływa najczęściej na powstanie atmosfery napięcia i zagrożenia, prowadzącej do lęku, niepewności czy beznadziejności. Z drugiej strony ograniczenie możliwości materialnego zabezpieczenia rodziny prowadzi do ograniczenia stopnia zaspokojenia wielu często podstawowych potrzeb, np. żywieniowych. Bezrobocie rodziców nie stwarza poczucia bezpieczeństwa u dzieci i nie sprzyja rozwojowi cech społecznie pożądanym. Bezrobocie wpływa także negatywnie na ich edukację. Zazwyczaj rodzice zaniżają aspiracje dotyczące dalszego kształcenia do poziomu szkoły zawodowej lub średniej ze względu na zbyt duże obciążenie finansowe związane z długotrwałą nauką.

W ustawie o pomocy społecznej osoby pozostające bez pracy, w szczególności osoby bezrobotne nie są grupą wyróżnioną, dla której przewidziano jakieś odrębne formy wsparcia. Tak jak wszystkie inne grupy, mogą oczekiwać wsparcia w postaci pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego. Najczęściej stosowaną metodą pracy socjalnej w tej grupie jest praca indywidualnego przypadku, zaś najczęściej stosowane techniki to: mobilizowanie do zmiany sytuacji, informowanie beneficjentów o jego uprawnieniach, zasobach, możliwościach, informowanie o działalności różnych instytucji, monitorowanie działań beneficjenta.

Tabela nr 4

LICZBA BEZROBOTNYCH W LATACH 2010-2011

Rok	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	W tym z zasiłkiem
2010	107	201	28 w tym kobiet: 7
2011	113	198	26 w tym kobiet: 10

Źródło: Dane statystyczne z Powiatowego Urzędu Pracy.

2.4. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący stałe trwale lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Problemy: potrzeby osób niepełnosprawnych będą różne w zależności od wieku, płci, fazy życia i środowiska. W dzieciństwie i młodości niepełnosprawność wiąże się z większymi i specyficznymi potrzebami opiekuńczymi i edukacyjnymi. Dla młodych osób dorosłych z niepełnosprawnościami większe problemy mogą się wiązać z dojrzewaniem płciowym, zakładaniem własnej rodziny, kontynuowaniem edukacji na wyższych poziomach i przejściem ze świata szkolnego i domu rodzinnego do świata zatrudnienia i samodzielności życiowej. Z kolei osoby starsze i niepełnosprawne mogą mieć trudności z samodzielnym zaspokojeniem swoich potrzeb w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw. W gminie Lasowice Wielkie w roku 2011 z powodu niepełnosprawności z pomocy społecznej skorzystało 91 osób i 34 rodziny. Niepełnosprawność jest więc kolejną dominującą pod względem liczby beneficjentów przyczyną udzielania wsparcia. Wśród 7058 osób zamieszkujących gminę Lasowice Wielkie 145 osób posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności. Aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych, która determinuje w znacznym stopniu możliwość podniesienia standardów socjalno-bytowych, uwarunkowana jest orzeczeniem o niezdolności do wykonywania jakiegokolwiek pracy, bądź orzeczeniem o pracy tylko w warunkach specjalnych, co często utrudnia zatrudnieniu jeśli w pobliżu miejsca zamieszkania nie ma zakładu pracy chronionej. Szczególnie trudna jest sytuacja osób samotnych i niepełnosprawnych na terenie gminy Lasowice Wielkie. W naturalny sposób obowiązek zapewnienia opieki nad osobą niepełnosprawną, bądź w podeszłym wieku i schorowaną spoczywa na rodzinie. Jednak gdy nie jest to możliwe ze szczególnych powodów, przepisy nakładają taki obowiązek na gminę. W pierwszej kolejności gmina zapewnia świadczenie pomocy poprzez przyznanie usług opiekuńczych, bądź specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Również możliwość zapewnienia opieki zdrowotnej, zwłaszcza specjalistycznej jest ograniczona ze względu na odległość specjalistycznych placówek od miejsca zamieszkania. W takim

przypadku gdy nie ma możliwości zapewnienia pomocy, jednym rozwiązaniem jest udzielenie pomocy poprzez skierowanie osoby do domu pomocy społecznej. Jednak ze względu na bardzo wysoki koszt pobytu w domu pomocy społecznej w pierwszej kolejności świadczone są usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osoby, szczególnie gdy osoba wymaga opieki częściowej. Rozwój usług środowiskowych na rzecz osób wymagających pomocy, niezdolnych do samodzielnej egzystencji może przyczynić się do tego, iż umieszczenie mieszkańca gminy w domu pomocy społecznej będzie następowało w sporadycznych przypadkach. W związku z powyższym w zakresie zatrudnienia osób niepełnosprawnych, w obecnej sytuacji wysoce kreatywną rolę, obok „otwartego rynku pracy”, odgrywa wciąż chroniony rynek pracy. Według danych statystycznych największe szanse na znalezienie pracy – podobnie jak w przypadku całej populacji aktywnych zawodowo – posiadają osoby niepełnosprawne legitymujące się wyższym wykształceniem, natomiast w najtrudniejszej sytuacji pozostają osoby z wykształceniem niepełnym i pełnym podstawowym, jak również zawodowym. Praca dla osób niepełnosprawnych, oprócz wymiaru ekonomicznego, zapobiegającego ubóstwu posiada również bardzo ważny aspekt społeczny. Dla większości osób niepełnosprawnych i ich rodzin, trudna sytuacja materialna w połączeniu z niewielkimi możliwościami jej zmiany w oparciu o osobistą zaradność, stanowią barierę nie do pokonania, w samodzielnym zaspokojeniu wielu potrzeb i rozwiązywaniu problemów jakie niesie niepełnosprawność. Najczęstszymi przyczynami niepełnosprawności wśród osób bezrobotnych i poszukujących pracy są choroby neurologiczne, psychiczne, układu krążenia i oddechowego, narządu ruchu, zaburzeń głosu, mowy i chorób słuchu.

Placówki na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie gminy Lasowice Wielkie to:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Urząd Gminy;
- Placówki służby zdrowia.

Instytucje powołane na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym na terenie powiatu to m.in.:

- Powiatowy Urząd Pracy w zakresie rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie rehabilitacji społecznej oraz poradnictwa;

- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w zakresie orzecznictwa do celów poza rentowych;
- Dom Pomocy Społecznej w Kluczborku i Gierałticach zapewniający całodobową opiekę;
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w zakresie specjalistycznego poradnictwa oraz diagnostyki;
- Placówki Oświatowe z oddziałami integracyjnymi dla dzieci niepełnosprawnych w tym Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy;
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w zakresie rehabilitacji społecznej.

2.5 KWESTIA ALKOHOLIZMU I PRZEMOCY W RODZINIE

Na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc to jednorazowe albo powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu, a także inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca). W szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzaje przemocy:

- 1) Przemoc fizyczna** – popychanie, obezwładnianie, policzkowanie, kopanie, duszenie, bicie, parzenie, nieudzielenie koniecznej pomocy;
- 2) Przemoc psychiczna** – stała krytyka, stosowanie gróźb, ograniczeniu snu i pożywienia, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, itp.;
- 3) Przemoc seksualna** – wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, itp.;
- 4) Przemoc ekonomiczna** – odbieranie zarobionych pieniędzy, niezaspokojenie podstawowych materialnych potrzeb rodziny.

Zgodnie z art.207 Kodeksu karnego przemoc w rodzinie jest przestępstwem. Zgodnie z powyższym przepisem ten, kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnimi lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat. Jeżeli czyn ten połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. Jeżeli następstwem przemocy jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 lat do 12.

Występowanie przemocy w rodzinie jest równoznaczne z procedurą „Niebieskiej Karty”, która określa sposób interwencji wobec przemocy w rodzinie. Procedura „Niebieskiej Karty” wiąże się z prowadzeniem odpowiedniej dokumentacji, a także powiadomieniem odpowiednich służb. Obowiązuje ona w policji od 1998 roku, a w pomocy społecznej od 2004 roku. Według informacji uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Kluczborku zdecydowana większość interwencji domowych przeprowadzanych w latach 2010-2011 była powodem występowania przemocy. Sprawcami przemocy domowej byli głównie mężczyźni, a akty przemocy były następstwem spożycia alkoholu. Wśród pokrzywdzonych świadków przemocy byli nieletni. Rozpoznanie przemocy w rodzinie i wypełnienie „Niebieskiej Karty” przez policjanta, pracownika socjalnego, bądź członka gminnej komisji to dopiero początek całego długiego procesu pomagania. Wsparcie i pomoc w przypadku przemocy w rodzinie, jak widać wymaga współpracy wielu służb i specjalistów. Organizacyjną formą tej współpracy są zespoły interdyscyplinarne, które zostały wprowadzone na podstawie znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W gminie Lasowice Wielkie w skład powołanego przez Wójta zespołu wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych i kurator sądowy.

Zadania w/w zespołu obejmują:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mającym na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach

udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;

- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Ponadto ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie obliuguje osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych powzięły podejrzenie o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy wobec członków rodziny obowiązek niezwłocznego zawiadomienia policji lub prokuratury. Daje także dodatkowe uprawnienia pracownikowi socjalnemu, który w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie, wykonując obowiązki służbowe ma prawo zgodnie z określoną procedurą odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej. Informacje o przypadkach przemocy w rodzinie przekazywane są pracownikom socjalnym głównie przez policję. Podsumowując należy podkreślić, iż zmiany w dotychczas obowiązujących przepisach były niezbędne, aby walka ze zjawiskiem przemocy w rodzinie była bardziej skuteczna. Słuszny jest nacisk na rozwój profilaktyki, jako skutecznej formy pomocy w sytuacjach, gdy w rodzinie nie występuje jeszcze zjawisko przemocy, ale może ona być tym zjawiskiem zagrożona.

Pomoc udzielana beneficjentom przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z powodu alkoholizmu czy przemocy w rodzinie w stosunku do ogółu świadczeniobiorców stanowi dość niewielki wskaźnik liczebny. Skłania to do pewnej refleksji, że powyższy problem dotyka nie tylko osób ubogich, bądź patologicznych, ale coraz częściej zdarza się też w tzw. „dobrych rodzinach”. Obok przemocy w rodzinie, drugim zagrożeniem dla mieszkańców gminy Lasowice Wielkie jest uzależnienie od alkoholu.

Problem alkoholizmu rozpatrywany jest na dwóch płaszczyznach:

- jako choroba alkoholowa, utrata kontroli picia, niemożność utrzymania się w abstynencji;
- jako zagadnienie spożycia napojów alkoholowych i akceptowanych przez społeczeństwo wzorców picia, co stwarza konieczność poszukiwania alkoholu.

Z posiadanych informacji z placówek oświatowych z terenu gminy Lasowice Wielkie wynika, iż uczniowie i młodzież coraz częściej sięgają po papierosy, a także nadużywają alkoholu.

Umiarkowane picie jest atrakcyjne dla wielu dorosłych osób, gdyż przynosi ulgę w trudnych momentach życia, ułatwia przeżywanie przyjemności,

ułatwia odpędzenie negatywnych myśli, itp. Nastolatki są tego świadome i doznają pokusy skorzystania z tych czynników. Ponadto posiadają dodatkowe argumenty skłaniające do picia, m.in.: aby być dorosłym, aby być na luzie, aby czuć się dobrze, być bez zmartwień, aby zaspokoić ciekawość. Jednak należy pamiętać, iż alkohol nie jest przeznaczony dla dzieci i młodzieży, gdyż może przynieść poważne konsekwencje, które będą owocować przez całe życie. Nauczyciele mogą pomóc zrozumieć powyższy problem alkoholowy zarówno rodzicom, jak i uczniom. Jednocześnie ważna jest świadomość, że alkoholizm jest chorobą, którą należy leczyć.

W 2011 roku do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zostało skierowanych 13 wniosków dotyczących problemu alkoholowego. 1 sprawa została skierowana do sądu. Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadziła w 2011r. kontrole punktów, które prowadzą sprzedaż alkoholi.

Problemy alkoholowe w gminie Lasowice Wielkie są rozwiązywane w ramach uchwalonego corocznie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych są określone instytucje znajdujące się na terenie gminy niezależnie od podmiotu prowadzącego, a działające w obszarze polityki społecznej i rozwiązujące dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne np. organizacje pozarządowe.

3.1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lasowicach Wielkich

Realizuje na rzecz mieszkańców gminy Lasowice Wielkie następujące zadania w formie finansowej i rzeczowej o charakterze obowiązkowym:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, celowych, stałych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- udzielenie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;

- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych;
- praca socjalna;
- dożywianie dzieci;
- sprawienie pogrzebu;
- skierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w placówce;
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

3.2. Instytucje pozarządowe

W gminie Lasowice Wielkie istnieją cztery parafie Kościoła rzymskokatolickiego oraz jedna parafia Kościoła ewangelicko – augsburskiego.

3.3. Lasowicki Dom Tolerancji i Kultury w Lasowicach Małych

Jest obiektem na terenie, którego dzieci i młodzież z gminy Lasowice Wielkie spędzają czas wolny poprzez organizowanie zajęć kulturalno – edukacyjnych.

4. INSTYTUCJE WSPÓŁPRACUJĄCE W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ Z TERENU POWIATU

4.1. Dom Pomocy Społecznej w Gieralnicach i Kluczborku

Na terenie powiatu działają dwa Domy Pomocy Społecznej:

a) w Gieralnicach dla 70 dorosłych mężczyzn – niesprawnych intelektualnie;

b) w Kluczborku dla 95 osób starszych oraz filia Domu Pomocy Społecznej dla 45 osób niepełnosprawnych fizycznie
W/w placówki spełniają wymagane standardy.

4.2. Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kluczborku

Placówka została zorganizowana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, o charakterze hostelu. Służy osobom w sytuacjach występowania przemocy domowej, kryzysowej. W ośrodku znajduje się 9 miejsc.

4.3. Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza „Nasz Dom” Bogacica – Bąków

Jest to placówka opiekuńczo-wychowawcza, typu socjalizacyjnego. Placówka całodobowa, która opieką obejmuje 44 wychowanków w wieku od 5 do 18 lat. Siedziba placówki mieści się w Bogacicy gdzie przebywają dzieci w wieku od 5 lat do 14 roku życia. W filii w Bąkowie przebywają wychowankowie w wieku od 15 do 18 lat, którzy usamodzielniają się.

4.4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku

Jest to jednostka organizacyjna powiatu, która realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej oraz w oparciu o ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

4.5. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kluczborku

W warsztatach terapii zajęciowej uczestniczy 30 osób niepełnosprawnych z terenu powiatu. Głównym zadaniem placówki jest aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.

4.6. Środowiskowy Dom Samopomocy w Kluczborku

Jest to placówka dla osób z zaburzeniami psychicznymi stopnia umiarkowanego i znacznego. W środowiskowym domu samopomocy znajduje się kilka pracowni, które pozwalają osobom niepełnosprawnym rozwijać swoje zainteresowanie oraz poznawać wartości. Placówka przeznaczona jest dla osób ze schorzeniami układu nerwowego.

4.7. Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kluczborku

Wspiera dziecko jak i rodzinę długofalowo w zakresie m.in.:
- wspieranie dziecka w rozwoju i samodzielności;

- poprawiania komunikacji w rodzinie;
- wczesnej diagnozy specjalistycznej;
- opracowania indywidualnego programu, terapii pedagogicznej i psychologicznej.

5. ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej popularnych analiz w pracach nad strategią jest analiza SWOT, która ocenia wewnętrzne i zewnętrzne czynniki wpływające na działania związane z programowaniem strategicznym strategii.

Skrót SWOT z języka angielskiego oznacza:

- mocne strony - wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną;
- słabe strony – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną;
- szanse – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów;
- zagrożenia – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości;	• długotrwałe bezrobocie wśród mężczyzn i kobiet;
• różne formy wsparcia oferowane przez Powiatowy Urząd Pracy;	• dziedziczenie bezrobocia;
• zaangażowanie środowiska osób niepełnosprawnych w działania samopomocowe;	• niski poziom wykształcenia wśród osób bezrobotnych;
• dobry obieg informacji o formach pomocy społecznej;	• brak motywacji do podnoszenia kwalifikacji przez osoby długotrwałe bezrobotne;
• wysoki poziom koordynacji działań oraz współpracy podmiotów zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży;	• bierność osób długotrwałe bezrobotnych;
• prowadzenie działań socjalnych i	• emigracja zarobkowa;

zapobiegających dysfunkcjom rodziny;	
<ul style="list-style-type: none"> • wysoka świadomość społeczna problematyki osób niepełnosprawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak organizacji pozarządowych na rzecz osób bezrobotnych i niepełnosprawnych;
	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczna baza zabezpieczająca potrzeby społeczne (brak placówek dla samotnych matek z dziećmi, brak miejsca dla ofiar przemocy);
	<ul style="list-style-type: none"> • brak dostępu do szkół ponadpodstawowych dla dzieci niepełnosprawnych;
	<ul style="list-style-type: none"> • brak wystarczającej pomocy społecznej oraz bazy rehabilitacyjnej dla osób niepełnosprawnych;
	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie się liczby osób w wieku poprodukcyjnym;
	<ul style="list-style-type: none"> • brak dziennych domów pomocy dla osób chorych, niepełnosprawnych.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost świadomości społecznej na temat występujących problemów w rodzinach; 	<ul style="list-style-type: none"> • narastające długotrwałe bezrobocie i ubożenie społeczeństwa;
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie przez placówki oświatowe programów profilaktycznych; 	<ul style="list-style-type: none"> • spadek autorytetów i wartości moralnych;
<ul style="list-style-type: none"> • dostępność do szkoleń zawodowych; 	<ul style="list-style-type: none"> • utrudniony dostęp do kształcenia ustawicznego;
<ul style="list-style-type: none"> • współpraca władz regionalnych z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów bezrobotnych; 	<ul style="list-style-type: none"> • występowanie zjawiska nielegalnego zatrudnienia tzw. „szarej strefy”;
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój przemysłu i inwestycji; 	<ul style="list-style-type: none"> • skomplikowane przepisy prawne dotyczące zakładania działalności gospodarczej przez osoby fizyczne;
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój agroturystyki; 	<ul style="list-style-type: none"> • wysokie koszty zatrudnienia pracownika;
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost społecznej akceptacji i podmiotowe traktowanie osób niepełnosprawnych, starszych i samotnych; 	<ul style="list-style-type: none"> • zagrożenia demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa;
<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie infrastruktury do osób starszych, likwidowanie barier architektonicznych; 	<ul style="list-style-type: none"> • występowanie zjawiska „uzależnienia” od pomocy społecznej;
<ul style="list-style-type: none"> • edukacja społeczna w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych; 	<ul style="list-style-type: none"> • sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju niesprzyjająca pomocy osobom długotrwałe chorym i niepełnosprawnym.
<ul style="list-style-type: none"> • likwidacje barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w budynkach użyteczności publicznej. 	

6. CELE STRATEGICZNE

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2013-2020 zakłada następujące cele strategiczne i kierunki działań związane z rozwiązywaniem problemów społecznych.

Cel strategiczny 1

Wsparcie na rzecz osób bezrobotnych.

Kierunki działania:

1. Integracja podmiotów podejmujących działania na rzecz osób bezrobotnych;
2. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania i zmniejszania zjawiska bezrobocia na terenie gminy;
3. Opracowanie i wdrażanie programów i działań aktywizacyjnych;
4. Rozpoznanie środowisk zagrożonych dziedziczeniem bezrobocia;
5. Tworzenie na terenie gminy sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy;
6. Objęcie pracą socjalną osób długotrwale bezrobotnych w ten sposób, by zachęcać je do systematycznego poszukiwania oferty pracy;
7. Współdziałanie w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego przez instytucje rynku pracy;
8. Wsparcie osób bezrobotnych w zmianie kwalifikacji, kształcenia. W szczególności poprzez zapewnienie dostępu do odpowiednich źródeł informacji poprzez zastosowanie instrumentów rynku pracy.

Cel strategiczny 2

Integracja i aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Kierunki działania:

1. Zmniejszenie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc finansową i rzeczową realizowaną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i współpracujące z nim organizacje pozarządowe;
2. Rozwój działań wspierających aktywność zawodową i edukacyjną osób najuboższych;
3. Rozwój stałej współpracy jednostki pomocy społecznej, organizacji pozarządowych i Powiatowego Urzędu Pracy w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia obejmującej: upowszechnianie ofert pracy i informacji o

wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego oraz kursach, szkoleniach, które umożliwiają podniesienie bądź zmianę kwalifikacji zawodowych, organizowanie stażów absolwenckich, wykonywanie robót publicznych, prac interwencyjnych i prac społecznie użytecznych.

Cel operacyjny 3

Zintegrowany system wsparcia rodzin.

Kierunki działania:

1. Diagnozowanie i monitorowanie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci;

2. Ocena sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym;

3. Prowadzenie interwencji w sytuacjach kryzysowych w środowisku domowym;

4. Rozwój form pracy socjalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo;

5. Systematyczna współpraca z funkcjonującymi w powiecie jednostkami zapewniającymi opiekę nad dzieckiem;

6. Dożywianie dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem społecznym i marginalizacją;

7. Systematyczne współdziałanie z placówkami oświatowymi;

8. Upowszechnianie informacji o podmiotach świadczących pomoc dziecku i rodzinie.

Cel strategiczny 4

Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Kierunki działania:

1. Aktywizacja osób niepełnosprawnych i starszych;

2. Udzielanie poradnictwa i wsparcia dla osób niepełnosprawnych;
3. Upowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych oraz dostępnych formach pomocy;
4. Rozwój wolontariatu;
5. Podnoszenie jakości usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych poprzez szkolenie kadr;
6. Systematyczna współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy oraz Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie;
7. Podejmowanie działań zmierzających do systematycznego łamania barier dla osób niepełnosprawnych ruchowo;
8. Wsparcie materialne dla osób samotnych, w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych.

7. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII

7.1. MONITORING I EWALUACJA

Skuteczność funkcjonowania przyjętej strategii zależeć będzie od:

- a) monitoringu i ewaluacji;
- b) budowy programów celowych rozwijających przyjęte kierunki.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji. Wdrażanie strategii

monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych zadań, natomiast ocena stopnia realizacji i osiągniętych efektów będzie dokonywana corocznie.

7.2. CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które będą przeznaczane na ten cel.

Projekt można realizować w ramach:

- a) własnych zasobów samorządu;
- b) poprzez organizacje pozarządowe;
- c) poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekt i programy mogą być przyjmowane przez Radę Gminy stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii. Projekt i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań.

8. UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Lasowice Wielkie na lata 2013-2020 zakłada rozwój pomocy społecznej i kładzie nacisk na konieczność budowania zintegrowania systemu wsparcia dla grup szczególnie zagrożonych. Przedstawione działania w postaci ukazanych wcześniej celów strategicznych oparte są na wnikliwej analizie sfer pomocy społecznej. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma zapewnić wsparcie i pomoc wyżej przedstawionym grupom społecznym, co przyczyni się do ograniczenia zjawisk wykluczenia społecznego.